

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРОФЕСІЙНИХ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Анотація. В статті розглядаються особливості організації самостійної роботи студентів з урахуванням сучасних вимог та умов навчання, методи її ефективної організації як невід'ємної складової в системі освітнього середовища.

Ключові слова: самоосвіта, самостійна робота, інформаційні технології навчання.

Abstract. The article deals with the peculiarities of organizing students' independent work, taking into account modern requirements and conditions of study, methods of its effective organization as an integral component in the educational environment.

Keywords: self-education, independent work, information technologies of training.

Організація самостійної роботи є основною частиною педагогічної діяльності. В професійних освітніх організаціях (зокрема технічних коледжах, професійних училищах, ліцеях з технічною спеціалізацією, курсах підвищення кваліфікації і т. д.) самостійна робота є основою навчання.

Самостійна робота фактично є протиположною класичній системі навчання яка часто зловживає подачею матеріалу у лекційній формі та контролем знань у формі тестів і контрольних робіт.

Проблематикою організації та планувань самостійних робіт займалися такі педагоги як Б.П. Єсіпов, М.Г. Гарунов, І.Я. Лернер, П.І. Підкасистий, М.І. Махмутов, Н.А. Половникова, В.А. Козаков. Вони розглядали загальнопрактичні, психологічні, розкрито багато боку досліджуваної проблеми, організаційно-діяльні, методичні, логічні та інші аспекти цієї діяльності, особливо в класичному педагогічному вимірі.

Проте стає необхідність побудови мотивації та зацікавленості учнів зважаючи на їх індивідуальність, віку, життєвого та професійного досвіду, внутрішньої організації, тощо.

Самостійна робота є складовою частиною освітнього процесу яка дозволяє закріпити отримані знання застосувавши їх на практиці, а також необхідною для поглиблення розуміння теми. Самостійна робота реалізується:

1. Безпосередньо в процесі аудиторних занять - на лекціях, практичних заняттях, семінарських заняттях.

2. При взаємодії учнів та викладача незалежно від ситуації – при консультації по учнівським питаннях, під час творчих робіт, під час задачі виконаних завдань, при виконанні індивідуальних завдань і т.д.

3. Взаємодія під час учнівської поза аудиторної роботи.

Межі між цими видами робіт досить розмиті, а самі види самостійної роботи перетинаються.

Навчальне виробництво є основою навчання оскільки закріплює на практиці теоретичні знання отримані в процесі навчання. За класифікацією самостійних робіт це можна назвати самостійною роботою з наглядом учителя.

Це, зокрема, може бути:

- Практичне завдання в лабораторії – виготовлення деталей за кресленням, виготовлення/ремонт електроприладів за готовою принциповою схемою, виконання операцій на машинах, практичне використання інструментів і взагалі будь яка операція яка виконується за послідовними інструкціями наставника.

- Проведення навчальних дослідів – синтез хімічних сполук, спостереження за хімічними і фізичними реакціями, проведення спостережень за реакцією елементів, компонентів, каскадів на електричний струм. Словом, дослідження реакцій матеріалів на різні типи впливу.

Для учнів з більшим досвідом передбачена самостійна робота вже без корегування дій викладачем в безпосередньому процесі виконання роботи.

Це, зокрема, може бути:

- Теоретична робота: моделювання принципів логічних, механічних, електричних схем, письмове есе на професійну проблематику, віртуальне конструювання елементарних конструкцій або машин при подальшому їх тестуванні у відповідних симуляторах, вирішення теоретичних інженерних задач конструкторського, хімічного, інформаційного, логістичного, механічного, кібернетичного характерів.

- Практична робота: виконання креслення з готових деталей, написання програм або окремих її частин, реалізація теоретичних напрацювань які були напрацьовані на попередніх заняттях.

Види самостійної роботи в позанавчальний час відрізняються великим різноманіттям – домашня робота, практика на підприємстві, винахідницька діяльність, самостійне опрацювання теоретичного матеріалу і подальше його застосування на практиці, участь в проектах.

Під самостійною роботою в навчальному процесі розуміють будь-яку, організовану викладачем, активну діяльність студентів, спрямовану на виконання визначеної дидактичної мети в спеціально відведений час: пошук знань, їх осмислення, закріплення, формування та розвиток умінь і навичок, узагальнення та систематизацію знань.

Як дидактичне явище, самостійна робота, з одного боку, є навчальне завдання, яке повинен виконати учень, з другого – форма вияву відповідної діяльності: пам'яті, мислення, творчого відображення, поглиблення та розширення сфери дії раніше отриманих знань.

Основне завдання професійних освітніх організацій на сучасному етапі розвитку освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності.

Вирішення цього завдання навряд чи можливо тільки шляхом передачі знань в готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно сформувати у студента здатність сприймати інформацію не пасивно (дослівне запам'ятовування основних тез і формул), а активно – вміння сформулювати проблему проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність.

Що відбувається в даний час, – реформа вищої освіти пов'язана за своєю суттю з переходом від парадигми навчання до парадигми освіти. У цьому плані слід визнати, що самостійна робота студентів є не просто важливою формою освітнього процесу, а повинна стати його основою.

Це передбачає комплексний підхід до освітнього процесу – орієнтацію на активні методи передачі знань, розвиток творчого мислення, урахування потреб і можливостей студентів. Йдеться не просто про збільшення числа годин на самостійну роботу.

Відведення більшої ролі самостійній роботі при навчанні у технічних освітніх закладах означає поглиблення розуміння предмета навчання студентами. При самостійному освоєнні матеріалу ми отримуємо багато позитивних аспектів – покращення здатності до навчання, створення плацдарму для самоосвіти, покращення зацікавленості у предметі, освоєння реальних навичок, покращення здібностей нестандартного мислення і творчого підходу до питання.

Список використаної літератури:

1. Журавська Л. М. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у ВНЗ / Журавська Л. М. // Освіта та управління. – Т. 3. – 1999. – №2.
2. Вихрущ В.О. Теоретичні основи та актуальні проблеми сучасної дидактики: Навчальний посібник для педагогічних університетів. – Тернопіль: Ліком, 1997. – 222 с.
3. Вікова психологія / За ред. Костюка Г.О. – К.: Радянська школа, 1976. – 195 с.
4. Мочай С.Н. Сприйняття нового матеріалу через систему вправ для самостійної роботи учнів. // Початкова школа. – 1996. – № 2. – С. 32-38.
5. Присяжнюк П.І. Особливості використання наочних посібників у малокомплектній школі // Початкова школа. – 1999. – № 1. – С. 45-47.